

Az alábbiakban a Közoktatási típusú sportiskolai kerettanterv (2006) két időkeret változata olvasható.

TANULÁSMÓDSZERTAN TANTERV 1.

9. évfolyam

Alapelvek, célok: A XXI. sz. emberének az élete az élethosszig tartó tanulásról (L.L.L.) szól. Hatalmas méretű információhalmazból kell tudni kiválogatni - megfelelő tanulási technikákkal, aránylag rövid időn belül - azt a tudásanyagot, amely segíti a pályaválasztást a munka világában történő eligazodást és az esetleges pályamódosítást. A PISA felmérések is bizonyították, hogy a magyar fiatalok szövegértésben és eszközhasználatban elmaradnak az EU kortárs csoportjaitól. A tanulás tanítása lehetőséget teremt a kognitív, az intellektuális, a kommunikációs, valamint a szociális képességek kialakításában, fejlesztésében. Ezért a tanulásmódszertan tanulásának célja, hogy a tanulók ismerjék meg tanulási szokásaikat, képességeiket és az ismeretek elsajátítását követően a szükségleteiknek megfelelően alakítsák ki új tanulási szokásaikat, amelyekkel képességük is fejlődhet. Tanulják meg, gyakorolják és fejlesszék tovább tanulási technikájukat, legyenek képesek különböző tanulás-szervezési formákban együttműködni tanuló társaikkal.

Időkeret: 36 óra/év, 1 óra/hét

Témakörök, témák	Tartalom / Tananyag	Tanulói tevékenység
1. Tanulási szokások		
1.1. A jelen állapot tanulási szokásai Énkép, önismeret	Tanítási órákra, tanulásra, tanulási motivációra, tanulási szokásokra, a tanulás módszertanára vonatkozó szokások.	A tanulási szokások feltárása. Önismereti kérdőívek elemzése, értékelése egyénileg és kooperatív csoportmunkában. Új szokások megfogalmazása.
1.2. A tanulás motivációs tényezői, tanulási stílusok. Énkép, önismeret	Internalizált, intrinzik, extrenzik, presztízsmotiváció. Teljesítménymotivált, kudarcorientált motivációk. Holista, szerialista tanulási stílusok.	A tanulás motivációs tényezőinek és a tanulási stílusok megismerése, értelmezése szakirodalom alapján. A jelen állapot feltérképezése, elemzése, stratégia kialakítása.
1.3. A tanulás ergonómiai feltételei Környezeti nevelés	Íróasztalrend, ülőalkalmatosság, fényforrások, csend. A környezet kialakítása az ergonómiai feltételekhez.	Az ergonómiai feltételek megismerése, videofilm, valamint a szakirodalom alapján. A jelen állapot feltérképezése, elemzése az „új” feltételek kialakítása.
1.4. Az önálló tanulás tervezése	Napi, heti, hétévi, szünidei, hosszú távú, jövőre vonatkozó tervek. Egyéni tanulási terv, program	A tanulás tervezési szintjeinek helyzetelemzése. Napi, heti, hétévi tanulási tervek készítése. A tervek elemzése, összehasonlítása.
1.5. A relaxáció Testi - lelki egészség	Relaxációs tevékenységek (séta, pihenés, torna, zene stb.)	Képi feldolgozással relaxációs tevékenységformák értelmezése. A tanulási tervekhez relaxációs tevékenységek tervezése.

2. Beszédművelés		
2.1. Légzéstechnikai - és artikulációs gyakorlatok	Belégzés, visszatartás, kilégzés. Hátul -és elől képzett magánhangzósor. Vegyes gyakorlatok. Alaplevegő gyakorlása.	A légzéstechnikai - és artikulációs gyakorlatok szükségességének megértése. A gyakorlatok néma, suttogó, halk és középhangerővel történő végrehajtása.
2.2. Helyesejtési gyakorlatok	Hangsúly, hanglejtés, időtartam hangsúlyos, hangsúlytalan, agyonhangsúlyozott	Versek, prózai művek hangsúlyos, hangsúlytalan és agyonhangsúlyozott előadása, felolvasása.
2.3.Szókincsfejlesztő gyakorlatok	Szóalkotás, szóképzés, szófordítás, szógyűjtés, szómagyarázat, szinonima, rokon értelmű szavak, idegen szavak	Szókincsfejlesztés kézikönyvek alkalmazásával
2.4. Olvasási gyakorlatok Hon - és népismeret Európai kultúra	Blattoló, meditatív olvasás. Felolvasás	Tudományos, irodalmi és történelmi szövegek olvasása. Irodalmi és történelmi beszédek, levelek felolvasása.
2.5. Az emberi kommunikáció	Verbális, non verbális- és metakommunikáció. Kommunikációt kifejező jelzések. Kommunikáció hitelessége.	Az emberi kommunikáció alkalmazása szituációs gyakorlatokkal.
2.6. A beszéd és az előadás	A beszéd és az előadás forrásai. A beszéd és az előadás elrendezése.	A beszéd és az előadás felépítésének megismerése egy konkrét példa alapján. Szabadon választott beszéd vagy előadás megírása és felolvasása
2.7. A vita	A vita célja, tárgya. A vita általános szabályai.	A vita általános szabályainak megfogalmazása brain-storming alkalmazásával. Tisztázandó kérdések megfogalmazásával vita kezdeményezése, érvelés és szintézis alkotás (csoportmunka)
2.8. Szóbeli vizsga Európai kultúra	Információ keresés, jegyzetelés, rendezés, rendszerezés, vázlatkészítés, információ átadás	Természettudományi és történelmi tankönyvek témaköreiből vizsgatételek összeállítása, kidolgozása. A szóbeli vizsga modellezése.
3. Tanulási technikák		
3.1. Rendszerezés	Halmazábra, grafikon, mátrix, koordináta-rendszer, Kör - és fa diagram, hierachia séma, szerkezeti ábra, blokk-vázlat, kognitív térkép	Különböző rendszerezési technikák alkalmazása egyéni és páros munkában történelmi és természettudományos szövegek feldolgozásával.
3.2. Vázlatkészítés	A vázlatkészítés alapelvei. Vázlatjelölések, vázlatdefiníció. Taxonomikus vázlat.	Különböző tankönyvek témaköreiből vázlat készítése vázlatjelölések és vázlatdefiníció alkalmazásával.

3.3. Bevésés	Címmeditáció, skimming. Szakszavak, speciális szakszavak, idegen kifejezések, jegyzetelés, vázlatírás. Előbeszéd jegyzetelés.	Szakszövegek feldolgozásával a bevésés technikájának megismerése. Címmeditáció, skimming és vázlat készítése a szakszövegből. Kiselőadás.
3.4. Skipping IKT	Adat, adatfajták, adattípusok	Adatok keresése, rendszerezése, feldolgozása diagramok, grafikonok, történelmi - és földrajzi atlaszokból. Az adatokból vázlatkészítés és prezentációs kiselőadás.
3.5. Összehasonlító elemzés	Azonosság megállapítás, különbözőség feltárás, elemzés, prezentálás	A skipping technika alkalmazásával összehasonlító elemzések készítése táblázat formájában és esszéírással.
3.6. Kérdezés	A kérdések funkciói, csoportosításuk. Kérdéseket helyettesítő eszközök. Terméketlen kérdések.	A magasabb - és az alacsonyabb szintű gondolkodás kérdéseinek megértése a különböző kérdéstípusok alkalmazásával.
3.7. Problémamegoldó gondolkodás	A feladat megértése. Megoldási terv. Alternatívák. A terv végrehajtása. A megoldás ellenőrzése.	A matematikai problémamegoldó gondolkodás alkalmazása különböző feladatok megoldásával.
3.8. Speciális tanulási technikák	PQRST-módszer, Globális - és analitikus tanulás. Illusztratív tanulás	A technikák megismerése a szakirodalom elemzésével. Természettudományi és történelmi szövegekből a technikák alkalmazása.
3.9. Projekt módszer Európai kultúra Környezeti nevelés IKT	Elmélet - és gyakorlatorientált projektek. A tanulmányírás folyamata. Power-Point prezentáció tervezése.	Természettudományi és történelmi szövegekből tanulmányírás és P.P. prezentáció készítése. Felolvasás, kiselőadás.
4. Tanulási formák		
4.1. Egyéni tanulás Énkép, önismeret	A módszer kialakításának feltételei. Tanulási program.	Tanulási program tervezése, szerkesztése. Önértékelés.
4.2. Páros tanulás	Függelős, igaz-hamis, mozaik, sorba-rendezés, villámkártya	A tanulási módszerek alkalmazása különböző feladatok megoldásával.
4.3. Kooperatív tanulás	Diák-kvartett, kerek-asztal”, csoportkonzultáció, csoportmozaik, szakértői csoport	A módszerek megismerése és alkalmazása különböző feladatok megoldásával 3-4 fős csoportban.
4.4. Brain - storming Európai kultúra Környezeti nevelés	Helyzetelemzés, alternatív megoldások, kiválasztás, megvalósítás, értékelés	Egy adott probléma 6 - 8-fős csoportokban történő megbeszélése, interpretálása.

Megjegyzés: A vastagon szedett szövegek a kiemelt fejlesztési feladatok integrációjára utalnak.

Követelmények

- Ismeri a tanulás motivációs tényezőit, a tanulási stílusokat. Képes új stratégia megfogalmazásához, kialakításához.
- Képes önálló tanulási terveket készíteni.
- Helyesen alkalmazza a légzéstechnikai és artikulációs gyakorlatokat.
- Jól artikulálva és helyesen alkalmazza a helyesejtési gyakorlatokat.
- Képes az olvasás szabályainak megfelelő blattoló olvasásra.
- Érti és jól alkalmazza a kommunikációs jelrendszert.
- Képes egy szabadon választott előadás megtervezéséhez és előadásához. (IKT)
- Alkalmazni tudja a rendszerezési technikákat.
- Vázlatot tud készíteni a vázlatjelölések alkalmazásával.
- Alkalmazni tudja az adatkeresési, adatrendszerezési eljárásokat.
- Képes összehasonlító elemzések leírására, megjelenítésére.
- Alkalmazni tudja a speciális tanulási technikákat.
- A páros és a kooperatív tanulási formákban együtt tud tanulni diáktársaival.

TANULÁSMÓDSZERTAN TANTERV 2. 9. évfolyam

Alapelvek, célok: A XXI. sz. emberének az élete az élethosszig tartó tanulásról (L.L.L.) szól. Hatalmas méretű információhalmazból kell tudni kiválogatni - megfelelő tanulási technikákkal, aránylag rövid időn belül - azt a tudásanyagot, amely segíti a pályaválasztást a munka világában történő eligazodást és az esetleges pályamódosítást. A PISA felmérések is bizonyították, hogy a magyar fiatalok szövegértésben és eszközhasználatban elmaradnak az EU kortárs csoportjaitól. A tanulás tanulása lehetőséget teremt a kognitív, az intellektuális, a kommunikációs, valamint a szociális képességek kialakításában, fejlesztésében. Ezért a tanulásmódszertan tanulásának célja, hogy a tanulók ismerjék meg tanulási szokásaikat, képességeiket és az ismeretek elsajátítását követően a szükségleteiknek megfelelően alakítsák ki új tanulási szokásaikat, amelyekkel képességük is fejlődhet. Tanulják meg, gyakorolják és fejlesszék tovább tanulási technikájukat, legyenek képesek különböző tanulás-szervezési formákban együttműködni tanuló társaikkal.

Időkeret: 18 óra/év, 0,5 óra/hét

Témakörök, témák	Tartalom / Tananyag	Tanulói tevékenység
1. Tanulási szokások		
1.1. A jelen állapot tanulási szokásai Énkép, önismeret	Tanítási órákra, tanulásra, tanulási motivációra, tanulási szokásokra, a tanulás módszertanára vonatkozó szokások.	A tanulási szokások feltárása. Önismereti kérdőívek elemzése, értékelése egyénileg és kooperatív csoportmunkában. Új szokások megfogalmazása.
1.2. A tanulás motivációs tényezői, tanulási stílusok. Énkép, önismeret	Internalizált, intrinzik, extrenzik, presztízsmotiváció. Teljesítménymotivált, kudarcorientált motivációk. Holista, szerialista tanulási stílusok.	A tanulás motivációs tényezőinek és a tanulási stílusok megismerése, értelmezése szakirodalom alapján. A jelen állapot feltérképezése, elemzése, stratégia kialakítása.

1.3. A tanulás ergonómiai feltételei Környezeti nevelés	Íróasztalrend, ülőalkalmatosság, fényforrások, csend. A környezet kialakítása az ergonómiai feltételekhez.	Az ergonómiai feltételek megismerése, videofilm, valamint a szakirodalom alapján. A jelen állapot feltérképezése, elemzése az „új” feltételek kialakítása.
1.4. Az önálló tanulás tervezése	Napi, heti, hétévi, szünidei, hosszú távú, jövőre vonatkozó tervek. Egyéni tanulási terv, program	A tanulás tervezési szintjeinek helyzetelemzése. Napi, heti, hétévi tanulási tervek készítése. A tervek elemzése, összehasonlítása.
1.5. A relaxáció Testi - lelki egészség	Relaxációs tevékenységek (séta, pihenés, torna, zene stb.)	Képi feldolgozással relaxációs tevékenységformák értelmezése. A tanulási tervekhez relaxációs tevékenységek tervezése.

2. Beszédművelés		
2.1. Légzéstechnikai - és artikulációs gyakorlatok	Belégzés, visszatartás, kilégzés. Hátral- és elől képzett magánhangzósor. Vegyes gyakorlatok. Alapvető gyakorlása.	A légzéstechnikai - és artikulációs gyakorlatok szükségességének megértése. A gyakorlatok néma, suttogó, halk és középhangerővel történő végrehajtása.
2.2. Olvasási gyakorlatok Hon - és népismeret Európai kultúra	Blattoló, meditatív olvasás. Felolvasás	Tudományos, irodalmi és történelmi szövegek olvasása. Irodalmi és történelmi beszédek, levelek felolvasása.
2.3. Az emberi kommunikáció	Verbális, non verbális- és metakommunikáció. Kommunikációt kifejező jelzések. Kommunikáció hitelessége.	Az emberi kommunikáció alkalmazása szituációs gyakorlatokkal.
2.4. A beszéd és az előadás	A beszéd és az előadás forrásai. A beszéd és az előadás elrendezése.	A beszéd és az előadás felépítésének megismerése egy konkrét példa alapján. Szabadon választott beszéd vagy előadás megírása és felolvasása
2.5. Szóbeli vizsga Európai kultúra	Információ keresés, jegyzetelés, rendezés, rendszerezés, vázlatkészítés, információ átadás	Természettudományi és történelmi tankönyvek témaköreiből vizsgatételek összeállítása, kidolgozása. A szóbeli vizsga modellezése.
3. Tanulási technikák		
3.1. Rendszerezés	Halmazábra, grafikon, mátrix, koordináta-rendszer, Kör - és fa diagram, hierarchia séma, szerkezeti ábra, blokk-vázlat, kognitív térkép	Különböző rendszerezési technikák alkalmazása egyéni és páros munkában történelmi és természettudományos szövegek feldolgozásával.
3.2. Vázlatkészítés	A vázlatkészítés alapelvei. Vázlatjelölések, vázlatdefiníció. Taxonomikus vázlat.	Különböző tankönyvek témaköreiből vázlat készítése vázlatjelölések és vázlatdefiníció alkalmazásával.

3.3. Skipping IKT	Adat, adatfajták, adattípusok	Adatok keresése, rendszerezése, feldolgozása diagramok, grafikonok, történelmi - és földrajzi atlaszokból. Az adatokból vázlatkészítés és prezentációs kiselőadás.
3.4. Összehasonlító elemzés	Azonosság megállapítás, különbözőség feltárás, elemzés, prezentálás	A skipping technika alkalmazásával összehasonlító elemzések készítése táblázat formájában és esszéírással.
3.5. Kérdezés	A kérdések funkciói, csoportosításuk. Kérdéseket helyettesítő eszközök. Terméketlen kérdések.	A magasabb - és az alacsonyabb szintű gondolkodás kérdéseinek megértése a különböző kérdéstípusok alkalmazásával.
3.6. Problémamegoldó gondolkodás	A feladat megértése. Megoldási terv. Alternatívák. A terv végrehajtása. A megoldás ellenőrzése.	A matematikai problémamegoldó gondolkodás alkalmazása különböző feladatok megoldásával.
3.7. Projekt módszer Európai kultúra Környezeti nevelés IKT	Elmélet - és gyakorlat orientált projektek. A tanulmányírás folyamata. Power-Point prezentáció tervezése.	Természettudományi és történelmi szövegekből tanulmányírás és P.P. prezentáció készítése. Felolvasás, kiselőadás.
4. Tanulási formák		
4.1. Egyéni tanulás Énkép, önismeret	A módszer kialakításának feltételei. Tanulási program.	Tanulási program tervezése, szerkesztése. Önértékelés.
4.2. Páros tanulás	Függelős, igaz-hamis, mozaik, sorba-rendezés, villámkártya	A tanulási módszerek alkalmazása különböző feladatok megoldásával.
4.3. Kooperatív tanulás	Diák-kvartett, kerek-asztal", csoportkonzultáció, csoportmozaik, szakértői csoport	A módszerek megismerése és alkalmazása különböző feladatok megoldásával 3-4 fős csoportban.

Megjegyzés: A vastagon szedett szövegek a kiemelt fejlesztési feladatok integrációjára utalnak.

Követelmények

- Ismeri a tanulás motivációs tényezőit, a tanulási stílusokat. Képes új stratégia megfogalmazásához, kialakításához.
- Képes önálló tanulási tervet készíteni.
- Helyesen alkalmazza a légzéstechnikai és artikulációs gyakorlatokat.
- Képes az olvasás szabályainak megfelelő blattoló olvasásra.
- Érti, és jól alkalmazza a kommunikációs jelrendszert.
- Képes egy szabadon választott előadás megtervezéséhez és előadásához. (IKT)
- Alkalmazni tudja a rendszerezési technikákat.
- Vázlatot tud készíteni a vázlatjelölések alkalmazásával.
- Alkalmazni tudja az adatkeresési, adatrendszerezési eljárásokat.
- Képes összehasonlító elemzések leírására, megjelenítésére.
- A páros és a kooperatív tanulási formákban együtt tud tanulni diáktársaival.